

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 e
 Helyben hálsor hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 e
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 e

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
 ünnepnap utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 Amennyelűleg kéziratok visszaküldésénél
 vagy megőrzésére nem vállalkozunk.
 Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Helyes cím: 3. sz. sz. sz.

NAGYVÁRAD, június 15.

Szív és láb.

Bajos volna eldönteni, hogy mihez kell nagyobb lekiérő: neki menni egy oroszlának és leszurni, vagy egy madárnak kicsavarni a nyakát.

Hallottam hős lelkű, sok csatában forgott katonáról beszélni, a ki nem tudta végig nézni, mikor himlőoltás miatt kis gyermekének karját felhasította az orvos.

Hát ez a szív dolga. Bátor és nemes szív az ilyen.

Hallottam katonákról, kik védtelen nőt és aggot lemészároltak s hogy árva ne maradjon a csecsemő, falhoz vagdalták. Gondolom, hun leveleknek nevezték e dolgok hirhozóit.

Ez is a szív dolga. Kemény és durva szívé.

Az utóbbiak több sikert szoktak elérni az életben. Ezek csak a célt nézik és nem látják meg, hogy míg mennek utána, mit taposnak el.

Mi magyarok akármilyen cél után megyünk, vigyázunk a lépéseinkre. Ha virág kerül az utunkba, kikerüljük, ha ártatlan kedves dolog — félre tesszük s ha a szeretetnek egy cseppje? akkor megállunk, át nem tudunk gázolni rajta, kik erősek volnának tengereket átlépni, hanem megvárjuk míg felszárad e csöpp, míg nyoma sem látszik az uton s csak akkor megyünk tovább.

De sok nagy eredmény tünt el előlünk azért mert nem tudjuk eltaposni a virágot s megállunk a szeretet egy csöppje előtt.

Talán azért nem is igen jut több szeretet nekünk, mert egy csöpp is elég? Arról jut ilyesmi az eszembe, hogy a prágai fogadtatást olvasom.

A polgármesterek üdvözlük a királyt, de a sziveslátásról azonnal be is nyújtják a számlát. Azt kívánják, hogy a király örök áron adjon nekik egy főherceget, hogy erősítse a nemzet és király közötti kapcsolatot.

A király megígéri s a többi apróbb nemzeti érdekeket is kegyelméről biztosítja.

Aztán!

Ugy egy fél óra múlva, ahogy a polgármesterek elmennek, a következő dolog történik, mint a távirat jelenti:

A mai udvari ebédhez német szövegű meghívókat küldtek szét azzal a záradékkal, hogy az urak frakkban jelenjenek meg. Erre Srb polgármester és két helyettese elhatározta, hogy nem vesznek részt az udvari ebéden és erről értesítették is a helytartót. Röviddel ezután a helytartótól az a hivatalos értesítés jött, hogy a városi képviselők tagjai a cseh nemzeti öltönyben, az u. n. csamarában is megjelenhetnek. Hozzáadték még, hogy a meghívók szövegét még Bécsben szövegezték és így természetesen a prágai viszonyokra nem vonatkozhatnak. Ez indította a képviselők tagjait arra, hogy az udvari ebéden résztvegyenek.

Uram Isten! Micsoda örömmámor és kivilágítás következne nálunk a királyi kegy ilyen megnyilatkozására, ha ugyan kérni próbálnánk ilyesmit?

És Prágában!?

A szeretetnek utjokra eső csöppjét, a kegynek felpattant virágát nem veszik figyelembe: mennek rajtuk keresztül tovább — utjukon.

Tudja Isten, melyik ér többet. A cseh erős lába, vagy a magyarok lovagias szíve.

Én nem tudom irigyelni a cseh sikereit.

P—y.

Néppárti gyűlés Szatmármegyében.

A néppárt erősen készül a közeledő választásokra, minden vasárnap népgyűléseket rendez az ország különböző részén. Legközelebb Szatmármegyére kerül a sor, melynek székhelyén Nagy-Károlyban a párt jelöltet állít. Ennek előkészítésül a nagykárolyi választókerület néppárti polgárai f. é. június 23-án a kerület két községében és pedig *Mező-Teremen* és *Csánidoson* népgyűlést fognak tartani, a következő tárgyszorozattal:

1. Elnöki megnyitó. Tartja: *Zichy Nándor* gróf.
2. Mit tett eddig a néppárt? Tartja: *Molnár János*, p. főpap, orsz. képviselő.
3. A néppárt és a nép bajai. Tartja: *Buzáth Ferencz*, orsz. képviselő.
4. A néppártról. Tartja: *Kálmán Károly*, orsz. képviselő.
5. Elnöki zárszó.

A vármegyei pénztárak reformja.

A vármegyei pénztári és számviteli teendőinek ellátásáról szóló törvényjavaslat szerint, melyet Széll Kálmán miniszterelnök tegnap terjesztett elő, a vármegyei pénztári

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Válasz egy levélre.

Köszönni jó szót illő, emberi;
 Azért indulj utadra, kis levél.
 Próbálj írónak szívére érzeni,
 S a nyelven szólni, melyen ő beszél.
 Csak egyszerűn, bár itt-ott lendülettel,
 De szomorúan mindenképpen felett.
 Vigyél hazámba őszi felegekkel
 Egy igaz, ahl de bús üdvözetet.

Ha megmosolygnak, mert költőiség
 Önkénytelen igaz voltába tán
 El is feledtek már ma hinni rég,
 Azért kopogtass háznak ajtaján.
 Azért kopogtass lelkem hű követje,
 Te néked azt hiszem, mindig lehet.
 Elfogulatlan tolmácsolj nevembe
 Egy igaz, ahl de bús üdvözetet.

Hogy rólam mit mondj? Semmit? — Az kegyetlen.

Hisz másképpen se mondhatnál sokat.
 Majd bizva, majd lemondva — ám szünetlen
 Elmém a lét ugarján szánógát.
 Hogy többre érek-é, — a fordulónál
 Megállva fáradtan: számot vetek . . .
 Vigy kis levél, — erről minaszna szólnál, —
 Egy igaz, ahl de bús üdvözetet.

Minél magasbra hág a földi pálya,
 A látkör annál tágasabb leszen.
 Lelkünkkel játszik az idők dagálya,
 Es uj tájaktól ittasul a szem.
 Így volt az vélem is, amíg az emlék
 Szememre könnyes fátyolt nem vetett.
 Vigy kis levél, — ha ebben üdvre lenék, —
 Egy igaz, ahl de bús üdvözetet.

A tisztos nőt, kit meghalván az édes,
 Anyám helyett anyámul szereték,
 Mint hű cseléd köszöntsd: nemes szívéhez,
 Szorosabbra fűzd hálámnak gyöngyszemét.
 Hajolj meg önkényt, tanulj meghajolni,
 Ő más előtttem, mint az emberek.
 Hódolva mondj, ezt nem kell ott tanulni,
 Egy igaz, ahl de bús üdvözetet.

Kérdezd, miként foly özvegy élte sorja,
 Lefejtetvén a napok baját?
 Gondját a gond még mindig sokszorozza,
 A munka terhe, gazdaság, család?
 Nem fogyik-é a jobb jövő reménye,
 S a hit, az annyit fájó szív felett?
 Vigasztalómmal vigy hozzá levélke
 Egy igaz, ahl de bús üdvözetet.

Ha végre halovány lapodra esnek
 Véletlenül egy gögös női szem,
 Hangod, — tudom mi kínos kötelesség —
 Hideg, kimért és szigorú legyen.

Felejték, élek. Meg nem átkozom,
 De meg sem áldom azt a két kezét.
 De hallgasd el: ha róla álmodom,
 Két arczomról a könny csak úgy pereg.

Zivuska Jenő.

Buzavirágok.

Irta: Deér.

Tavas volt. Élet, illat, madárdal mindent. És ez az üdőség, ez a tavaszi illat be-
 lopta magát a szívekbe is. Érezte az ember,
 hogy megszállja a lelkét néha valami édes,
 sejtelmes hangulat, — valami olyasféle, mit az
 ember régen érzett. Akkor, mikor husz éves
 szívvél ábrándozott leányról, asszonyról, sze-
 relemről, boldogságról.

Baracs Tamás is valami ilyesfélét érzett,
 mikor egy alkonyattáján neki indult a kalászos,
 vadvirágos mezőknek. Csak ment, ment cél
 nélkül, irány nélkül.

Puskája ott lógott a vállán, de nem vette
 hasznát. A lelke, a szíve másfelé kalandozott.
 Mikor oda ért a buzatáblák végére, oda, a
 hol az illatot lehelő hársfás kezdődik, — ak-
 kor megállt. Fegyverét neki támasztotta egy
 fának, ő maga meg oda tilt mellé, le oda az
 ezerszínű virágokból szőtt himes takaróra.

Aztán csak nézte az előtte hullámosan
 ringó buzatáblákat. Es a mikor látta, mint
 hajlik-hullámszik a sárgulni kezdő kalász —

teendőit ide értve a gyámpénztári (1877. XX. törvényczikk 285. §.) teendőket is, a vármegye székhelyén levő királyi állampénztár (adóhivatal), a vármegye számvevőségi teendőket pedig, a gyámügyi számvevői (A 877. XX. törvényczikk 183. §.) teendőkkal együtt a királyi pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számvevőségek látják el.

A járásokban a pénztári teendőket a járási főszolgabíró székhelyére nézve illetékes állampénztár (királyi adóhivatal) végzi. A járási számvevői teendők ellátása végett a királyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségtől a járási főszolgabírákhoz egy-egy szakközeg (járási számvevő) osztatik be.

Azonban a vármegyékben, a melyeknek székhelyén kir. pénzügyigazgatóság nincs, a számvevőségi teendőknek ellátása iránt a pénzügyminiszter az illetékes királyi pénzügyigazgatóság közvegeinek kirendelése útján a belügyminiszterrel egyetértőleg rendeletileg intézkedik.

Az 1886. XXI. törvényczikk 67. §-a alapján rendszeresített főpénztárnoki, esetleg külön gyám- vagy más pénztárnoki, ellenőri, főszámvevői, alszámvevői, könyvvezetői, járási számvevői, pénztártisztai, számvevőségi és pénztári, irnoki, illetve a bármely elnevezés alatt rendszeresített pénztári és számvevőségi állások, ezen törvény életbelépte napjával a vármegyei törvényhatóságoknál megszüntetettek és az 1886. XX. t.-cz. 79. és 80. §§-nak, nemkülönben az idézett törvényeknek ezekre vonatkozó egyéb rendelkezései hatályon kívül helyeztetnek.

Az új javaslatnak 18 szakasza van, melyek részletesen intézkednek a jövőben köveendő megyei számvitelről és a pénztári tisztviselők pragmatikájáról.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jun. 15.

Elnök: Tallián Béla.

Szell Kálmán miniszterelnök betérjeszti a vármegyék pénztáiról és a számvevőségek ellátásáról szóló törvényjavaslatot.

Lukács László pénzügyminiszter betérjeszti az 1898—99. és 1900. évi Magyarországra vonatkozó pótlólag fizetendő közös kiadásokra vonatkozó törvényjavaslatot.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter betérjeszti a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó intézkedéseit.

Harmadszori olvasásban a Ház elfogadja a következő törvényjavaslatokat: A póthitelekéről, a népfelkelők felfegyverkezéséről, a consul illetekéről szóló törvényjavaslatokat.

Szabó Imre előadó elfogadásra ajánlja a a torontáli vasutakról szóló törvényjavaslatot.

Major Ferencz: Szóvá teszi a tapasztalt szabálytalanságokat a vasut körül. A költségeket a megye teremtette elő s mégis az állam kezében van a hatalom. Ez a vasut belekerült 20—21 millió koronába, s még sincs semmi látszatja. Nem fogadja el a javaslatot.

Papp Géza: Mint a torontáli vasut igazgatóságának tagja válaszol s védi Major Ferenczszel szemben a torontáli vasutakat. Adatokból mutatja ki, mennyi jövedelme, mennyi forgalma volt a vasutnak. Elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot.

Major Ferencz: A bizottság jelentéséből ezafelől Papp Gézára, egyszersmind visszautasítja Papp gyanúsító vádjait.

Hegedüs Sándor miniszter: Kijelenti, hogy a bizottság jelentésében személyes vádakról szó sincs, kimutatja mennyit jövedelmezett a vasut az építkezéseknél nem takarékoskodtak ugyan, de az üzletvitel bőven behozta ezt a tulkiadást.

Az áruforgalomnál csak az a hiba történt, hogy minden ellen versenyt indítottak, a mi természetesen hátránnyal járt. De a mai helyzet már teljes és előnyös javulást mutat. Kéri a javaslatot elfogadni.

A ház általánosságban elfogadja, valamint részleteiben is.

Elfogadja a ház az 1900. évben tett tulkiadásokról szóló törvényjavaslatot.

Válasz az interpellációkra.

Szell Kálmán miniszterelnök: Major Ferencz interpellációjára a konzuli kinevezések ügyében azt válaszolja, hogy konzulok csak azok lesznek, a kik a keleti akadémiát elvégezték s csak akkor lesznek olyanok is kinevezve, kiknek ily kvalifikációjuk nincs, ha ez irányban hiány áll be; de ilyenek konzuli vizsgát kénytelenek tenni.

Mindenkor törekszik arra, hogy a konzulátusok tisztviselői magyarul tudjanak. A

külgyminiszter mindig arra törekedett, hogy minél több magyart vonzzon oda, de sajnos ez nem sikerült, mert ha meg is kezdi azt a pályát a magyar ember, előbb-utóbb ott-hagyja.

Kéri a választ tudomásul venni.

Major Ferencz: Nem látja a válaszban eléggé kidomborítva a magyar érdekek követelményeit, amiért nem is fogadja el a választ.

Szell Kálmán miniszterelnök tudja, hogy Major állításai tévesek.

Major Ferencz bizonyítja állításai valódiságát.

A ház a miniszterelnök választát tudomásul vette.

A szentesi csendőr-véregzés.

Szell Kálmán miniszterelnök válaszol Molnár Jenőnek a szentesi 1900. évi képviselő választás alkalmával történt csendőr-véregzés ügyében beadott interpellációjára.

Az akkori választások oly szevedélyesek voltak, hogy nem igen lehetett a rendet mindentűt fenntartani. Így történt azután, hogy mikor egy csendőr szuronyát megfogták, az illetőt a csendőr megszurta, a sebe ült különben is 20 nap alatt felgyógyult sebéből. (Zaj a szélsőbalon. Elnök csenget.) Egyébként az idei választásokon csak ott fog csendőrt alkalmazni, ahol a rendőrség nem elegendő.

Kéri a választ tudomásul venni.

Molnár Jenő: Azért nem interpellált ez ügyben mindjárt a választás után, mert megakartá várni a vizsgálat végét. A miniszterelnök ferde világításba helyezi a tényállást.

Nem veheti tudomásul a választ.

Szell Kálmán miniszterelnök fentartja adatainak valódiságát.

Kéri a választ tudomásul venni.

A ház a választ tudomásul veszi.

Szell Kálmán miniszterelnök válaszol Rakovszky Istvánnak a kuthi-i kath. kör ügyében tett interpellációjára. Az alapszabályok felterjesztéseinek az alantas hatóságok olyképp informáltak, hogy a körnek az alapszabályokban körülírt célokon kívül más intenzíói is voltak. S ezért nem erősíthette meg az alapszabályokat.

Kéri a választ tudomásul vételét.

A ház a választ tudomásul vette.

Szell Kálmán miniszterelnök válaszol Szluha Istvánnak a györkönyi jegyző ügyében

s mint simul oda-oda hűséges, minden évben visszatérő szerelmeséhez, — a mélységesen, — szeliden kék buzavirághoz, — újra megszállta az ő lelkét is valami édesen jóleső szentimentalizmus. Nem olyan, mit az ember ott érez a nagy városban, nyüzsgő emberáradatban, mikor átmulatott éjszaka után fásult, beteges lelkében felébred valami névtelen vágyódás, homályos sejtelen valami ismeretlen, tisztább légkör után. Aztán eltűnik újra, — elfújja a kenyer utáni küzdés, — a nagy város szülte ezernyi gond.

Nem ezt érezte Baracs Tamás. Hanem az a másik érzés tartotta fogva a lelkét, — a mit az ember ott érez csak a természet szent-egyházában, ott a hepehupás réten ringó buzakalászok, — szeliden kék buzavirágek között. Ez nem az unott, blazirt léleknek beteges vágya, — hanem az egészséges, boldogságot szomjazó léleknek természetszülte igaz érzelme.

Ez az igaz érzés járta át Baracs Tamásnak is minden idejét. Szomjas volt a lelke nagyon. Érezte, hogy nagyon hiányzik neki valami. Valami, a mi megadja a léleknek is azt, a mi neki gyönyörűsége. Pedig Baracsnak, — mondhatnók meg volt mindene. Gazdag volt. Amerre szétnézett, — minden az övé volt. Aztán, milyen dőlczeg, férfias szép alak ez az ember. Erő és férfias akarat. Mintha nem is illenék hozzá ez a kissé szentimentális hangulat. De Baracs nem törődött vele. Jól esett neki ez a magánya, a — buzavirágek szelid szomzédsága.

Mert Baracs Tamás nagyon szerette a buzavirágot, ezt a kedvesen kéklő kis virágot. Talán ez juttatta eszébe neki is, hogy milyen magányos is az ő élete. Látta mint simul oda a kis kék virág a karcsu buzakalászokhoz. Milyen jó is volna, ha neki is lenne egy ilyen édes, kicsi virága, — a ki úgy simulna hozzá, mint a buzavirág szerelmeséhez. Aztán olyan hü is lenne hozzá, mint az ő kedves virága szerelmeséhez. Ugy remegett a szíve a gyönyörűségtől, a mikor erre gondolt. Aztán tovább szötte-fonogatta ezt a rózsaszínű ábrándot, — mintha csak husz éves szívvvel álmodnék leányról, boldogságról, — asszonyról, szerelemről. Pedig Baracs már tul volt régen a harminczon is. De azért szíve megmaradt fiatalosnak.

És ez a fiatalos, szeretői vágyó szív most olyan bohókás dolgokat suttogott Baracsnak. Gyerekemberré tette. Es ebben az édes, szinte mámoros hangulatban beletemetkezett a buzavirágek szelid kékségébe. Czirógatta, becézgette őket, még beszélt is hozzájuk.

— Edes kicsi kék virágim! Olyan szépek vagytok, s olyan hűségesek. En is megyek keresni ilyen hűséges virágot, kinek olyan kéklő lesz a szeme, mint a ti szelid kéksétek s olyan aranyárgán hullámzó a haja, mint a ti szerelmestek, — ringó buzakalászok.

Aztán letépett néhány szál buzavirágot.

— Jertek velem, — segítetek keresni az én virágomat.

A kis buzavirágek meg olyan szívreható hangon susogtak ő hozzá:

— Ej-ej Baracs Tamás! Te most mégy keresni szerelmed virágát, — s mégis elszakítasz minket, — el a kedvestől, — ringó buzakalásztól. Nem gondolsz te arra, — hogy így elheréadunk; nem fáj szíved azért, hogy így elpusztulunk, s elmulik a szelid kékség. Vigyázz Baracs Tamás, — ne hogy így járj te is. — Majd eszedbe jut még, hogy nem jó elszakítani még a virágot sem szerelmesétől...

De Baracs Tamás nem hallotta, a mit a buzavirágek suttogtak. — Szomjas volt a lelke nagyon. Eltette a szeliden kéklő kis virágokat s aztán szomjas lélekkel megindult keresni az ő virágát, — kinek olyan szeliden kéklő a tekintete, mint a buzavirág s olyan aranyárgán hullámzó a haja, mint a ringó buzakalász...

Baracs Tamás megtalálta az ő virágát. Sokáig kereste, míg reá talált. Es ez azért volt, mert nem jó helyen kereste. Azt hitte, hogy ott fogja megtalálni, a hol sok a virág, ott a nagy városban, — üvegházak halavány virágai között. Rosz helyen kereste.

Tovább ment, ki a pusztára, az Isten szabad természetébe. S ott találta meg.

Egy kasznár leánya volt. Egyszerű szeliden viruló virág, — kinek nem voltak fényes álmái — de azért tudta, érezte, hogy neki is szüksege van harmatra, — szerelemre.

Baracs Tamás megszerette a leányt. Talán csak azért, mert olyan volt a tekintete, mint a buzavirág, s olyan aranyárgán hullámzó a haja, mint a ringó buzakalász.

tett interpellációjára. Kijelenti, hogy az illető jegyzőt, amikor annak ügyéről értesült, rögtön felfüggesztette állásától.

Ujabb interpellációk.

Az ülés végén még két interpellációt adtak be.

Szalay Károly a következő interpellációt intézte az igazságügyminiszterhez:

Szándékozik-e t. miniszter ur intézkedni, hogy a szolgálati pragmatikát tárgyzó törvény javaslat a jövő országgyűlés első ülészakájában benyújtassék.

Az ideig is szándékozik-e intézkedni, hogy egyrészt a minősítési táblákba az illetőknek betekintés engedjék; másrészt a bírák tevékenységének megbírálása, a bírói állás méltóságának megfelelőleg oly módon történjék, hogy ezáltal az illetők önértékükben sértve ne legyenek.

Azután **Tóth János** interpellált a mezővárosi közrendőrök vérengzése ügyében és kérdezte a belügyminisztert, hajlandó-e követelni és elrendelni azt, hogy a rendőrhatalóságok a néppel való érintkezésben különösen a szabadságvesztésre szóló ítélet végrehajtásánál, szükséges előrelátással viseljenek az állampolgárok ellen.

A politika kulisszái mögül.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, június 15.

Hosszu vajadás után végre sort kerítettek arra is, hogy a régóta megüresedett három püspöki széket betöltsék.

Fővárosi tudósítónk értesülése szerint **Zalka János** örökébe **Széchenyi Miklós** gróf jaákai apát, a Pazmaneum kormányzója lép. A szombathelyi püspökséget **Kohl Medárd** dr.-ra, sarasatai főszentelt püspökre ruhazzák és székesfejérvári püspökké **Városvy Gyula** dr. praelatust, a budapesti papnevelő igazgatóját nevezi ki a király. A kinevezéseket még ebben a hónapban, Péter és Pál apostolok napja előtt fogják nyilvánosságra hozni.

E hirt csak fentartással közöljük és csak akkor foglalkozunk vele bővebben, ha a hivatalos lapban megjelentek a kinevezések.

* * *

Szomjas volt a férfi lelke nagyon. Nem akart sokáig várni. Le akarta szakítani mindjárt a virágot, hogy csak neki nyíljon, — neki illatozzék.

Beszélt a leány szüleiivel. — Azok megörültek a gazdag kérőnek s neki is ígérték a leányt.

Baracs boldogan ölelte magához szerelmét. Nem is vette észre, hogy milyen halvány lett annak máskor rózsapiros arca. Azt se látta, mint homályosította el valami nedves fátlyol azt a buzavirág szempárt.

Nem sokat forgolódott egész életében lányok körül. Nem ismerte azok világát. Most sem kutatta. Nem kereste annak okát, — hogy miért olyan fáradt, szomorú a hang, — mikor azt susogta a leány: szerettek.

Vak volt és boldog. És erős volt lelkében az a szándék, hogy nagyon boldoggá fogja tenni az ő kicsi virágát.

Pedig csalódott. Mert mikor haza vitte szerelmét, — hiába várta napról-napra, hogy azt a halvány arcot újra rózsapirosra fessék a boldogság rózsái. Az ő virága csak hervadt, sárgult napról-napra. Pedig a férfi imádkozott. Minden gondolata parancs volt előtte, leste minden sóhaját és boldog volt, ha egy mosolyt csalhatott szerelmese bánatfelhős arcára. Pedig ez a mosoly is olyan volt, mint a felhő takarta nap utolsó búcsusugára.

Hiába kereste Baracs Tamás ennek a nagy szomorúságnak az okát. Nem tudta megtalálni.

Az összeférhetlenségi törvény nagy kavardást idézett elő az összeférhetlenség között. Választaniok kell mandátum és direktorság között. Ez a választás bizony nem könnyű. Mert megtörténhetik, hogy azt, a ki eldobja magát a képviselőséget, hogy prezenz-márkát továbbra is szedhesse, egy esztendő mulva az intézete dobja ki a kebeléből, mert benne nem a közigazdást honorálta, hanem a közvetítő képviselőt. Két pad között tehát a földre esik.

Rozenberg Gyula azonban okosan csinálja. Mandátuma is lesz, állása is lesz. Ott hagyja az Adriát, megtartja a mandátumát és beleül a kompatibilis Magyar Általános Hitelbank zsiros ügyézi székébe.

Berzeviczy Albertől meg azt beszélnek, hogy ideálisabban oldja meg a dolgot. Igazgatósági tagságairól lemond, helyettük azonban egyetemi tanszéket vállal és természetesen megmarad képviselőnek.

* * *

A fővárosban a pártok megkezdették a szervezkedést. Ó-Budán **Vérsi József**et választják, a Józsefvárosban pedig **Berzeviczy** Albertet. Erős lesz a küzdelem a Lipótvárosban **Mezei Mór** és **Sándor Pál** között; más képviselőt kap a kilenczedik kerület, a hol **Tolnay Lajos** nem lép fel többé. Itt **Hindy Kálmán** megyei árvaszéki ülnök kormányparti fog küzdeni **Springer** Ferenc ügyvéddel, a budapesti függetlenségi és 48-as polgári kör volt elnökével és függetlenségi párti képviselő-jelölttel, a ki azonban ezuttal szintén kormányparti programmal lép föl.

A függetlenségi párt a hetedik és nyolczadik kerületben állít jelöltet, a szocialisták pedig az összes kerületekben neveznek jelöltet.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

2000 gyerek a Rhédey-kertben.

A községi iskolák tornavizsgálata.

Nagy számú szülők és érdeklődő közönség jelenlétében tartották meg tegnap d. u. 3 órakor dr. **Hoványi Géza** elnökleite alatt a községi iskolák tornavizsgálatait. A versenynek jó idő kedvezett.

A bemutatott szabad- és szergyakorlatok, nemkülönben, az ugrás és futás precíz lefolyása arról tett tanúságot, hogy az iskolákban a tornatanítás, ha nem is sok emberek kezében van, de olyan egyének látják el, a kik a szakavatott jelzőt a legteljesebb mértékben kiérdemlik.

A verseny végeztével dr. **Hoványi Géza** mint minden évben az idén is díjakat osztott ki; valóban városunk e fáradhatatlan férfija a közügyek minden ágából tetemesen kiveszi az oroszlanrészt. A községi iskolai tornavizsgálatokon tanusított ügybuzgalma és áldozatkészsége is nagyban hozzájárul azon erkölcsi sikerhez, a mely az ilyen versenyek nyomában fakadni szokott.

A verseny lefolyásáról a következőkben számol be tudósítónk:

A községi iskolai tornavizsgálatokat dr. **Hoványi Géza** vizsgáló bizottsági elnök és **Váradai Mór**, **Réz Mihály** és **Markovits Pál** vizsg. bizottsági tagok jelenlétében tegnap d. u. tartották meg a Rhédey-kertben.

A versenyt a váraljai elemi iskola nyitotta meg igen nehéz, igen komplikált és igen szép szabálygyakorlatokkal. Bámulatos az az egyöntetőség, a melyet **Szabó Sándor** tanító, a ki maga is híres tornász s országos versenyeken több első díjat nyert, — egy rövid év alatt e nagyon is heterogén elemekből álló gyerekesereggel elért. Növendékei bármely országos versenyen diszoklevelet nyernének a szabadgyakorlatokból. Utánna az olaszii csoport III. osztályának szabad gyakorlatai következtek **Gasperik** Lajos igazgató vezetése alatt. A kis bubák meglepő ügyességgel mutatták be a kóruhoz mérten dicséretükre való szabadgyakorlatokat.

Majd az újvárosi elemi fuiskola IV. oszt. jött sorra **Vaday** József igazgató, torna-mester

Egyszer aztán elhívatta felesége anyját. Talán az meg tudja találni a fájó sebet. Majd aztán gyógyítani segít ő is.

Az asszony el is jött Baracs őszintén elmondta neki miért hívatta? Az asszony meg nyugtatta.

— Fiatalos szeszély, gyerekes képzelődés az egész, — mondta az öreg asszony Baracsnak s aztán átment leányához.

Sokáig volt ott. Susogtak, beszéltek sokáig. Egy-egy hangosabb szó eljutott Baracshoz is, — de nem értette. Csak akkor kezdett figyelni — mikor egyszerre szenvedélyes, szakgatott hang jutott oda hozzá. A felesége hangja volt. Tisztán értette minden szavát.

— Ti kérditek anyám, — hogy mi az én bajom? Miért hervadok, — fonnyadok napról-napra? Kérdezétek meg a virágot, miért sárgul, fonnyad, — ha elszakítják gyökerétől, — el a napsugártól, — csillogó harmattól? Akkor tudni fogjátok, mi az én bajom. Engem is elszakítottak durva, kiméletlen kézzel mindentől, a mi nekem boldogság volt, tudjátok jól, hogy szívem, lelkem másé volt. De hát az a másik szegény, egyszerű ember volt, — ispán künne a pusztán és semmi más. Nem volt jó nektek. A gazdag, előkelő vő kellett. És nem törődtek azzal, hogy egyszerre három embert tesznek tönkre, Engem, őt és ezt a derék, becsületes Baracsot, — ki soha nem érdemelte meg ezt a sorsot. Mert én szeretni nem fogom soha. Azt a másikat pedig feledni nem akarom soha.

Azért hagyjatok hervadni, — ne bántsatok! Ha már durva kézzel elszakítottak tőle, legalább ne zavarjátok a fájdalmas hervadást.

Baracs Tamás sáppadtan ült helyén. Minden szót megértett, minden szó egy-egy aláhulló göröngy volt boldogsága szemfedőjére.

Ezer gondolat zakatolt agyában. Aztán lassan kivált egy a többi közül s mindig határozottabban domborodott ki lelkében.

Felkelt. Kissé megörnyedt s támolyogva botorkált ki szobájából. Az üde levegő megcsapta s erre kissé magához tért. Már mosolygott is, — aztán már határozott, biztos lépésekkel ment tovább arra felé, a hol a buzavirágok végződnek ott a hársfásnál.

Ott aztán megállt. Lehevert oda az ujra kéklő buzavirágok közé, csak úgy, mint egy évvel ezelőtt, — mikor szomjas lélekkel álmodott valami sejtelmes, soha el nem muló boldogságról.

Eszébe jutott neki is az az elmúlt tavaszi alkonyat. Fáj a szive nagyon. Talán könny is csillogott szemében? Nem restelte. Senki sem látta.

Aztán tárczájában keresett valamit. És ott talált néhány szálsárgult, fakó buzavirágot. Kivette s messze elhajította. Az alkonyi szellő megvitte magával a hervadt buzavirágok szerte hulló szirmait.

Egy-egy odahullott Baracs Tamás sötét hajfürtei közé. Mintha csak odakiváncozott volna, hogy még egyszer elstutogja neki, a mit egy év előtt mondott.

vezetése alatt. Itt a testi gymnastika a szellemi gymnastikával párosult, a mennyiben a 20—30 vezényszókból álló összetett gyakorlatokat egyszerű tapsolásra könnyedén, biztosan, egyöntetűen csinálták.

Az olasz-i elemi fiiskola IV. osztálya *Rátkay* József okleveles torna-tanár vezetése alatt szebbnél szebb játékokkal kötötte le a szemlélők figyelmét. Az előadott játékok közül a búr háboru tetszett legjobban, a melyben a gyermekek élettlen Lydith golyókkal bombázták egymást a nézők nagy derűtségére minden baleset nélkül.

Biczó János vezette ezután elő az újvárosi fiiskola 97 főből álló kis hadseregét. A kis hadsereg minden tagja a bemutatott szabadgyakorlatokkal bebizonyította, hogy majd a nagy hadseregben is megállja a helyét s csak diszére fog válni mesterének.

A szabadgyakorlatok végeztével énekeltek a növendékek. A bemutatott szebbnél-szebb magyar nótákat, — melyeket 2 szólamban énekeltek — valóságos lelki gyönyörűséggel hallgatták a jelen voltak s őszintén gratuláltak *Biczó* Jánosnak, ennek a sokoldalú igazi paedagogusnak.

Az olasz-i elemi fiiskola V—VI. osztálya *Balogh* Károly és *Mikusay* József tanítók vezetése alatt a legkomolyabb és legszebben előadott katonai rendgyakorlatokkal és játékokkal kötötték le mindvégig a figyelmet és érdeklődést.

Ezek is nagyon szépen énekeltek 3 szólamban, amin nem is csodálkozik aki tudja, hogy zenemesterük *Balogh* Károly a Nagyvárad-i Zenekedvelők egyesületének egyik első rangú zenekapacitása. Az előadott énekek finom árnyalatu színezése, pianissimo és fortissimo-ja nemkülönben crescendo és decrescendo részletek mindenkit megleptek.

Ezután kezdetét vette a verseny szergya-gyakorlatokból:

Dijakat nyertek a magas ugrásból: *Képes* Lajos és *Ratsék* Ferencz, *Csajkos* Miklós Olasziból V—VI. oszt., *Friedman* Dezső és *Lányi* Géza Újvárosról IV. oszt. és *Fekete* Dávid, *Kósa* Albert és *Gulyás* Ferencz IV. o. Vár-aljáról.

— Látod Baracs Tamás, — nem hallgatnál reánk. Nem gondoltál arra, hogy nem jó még a virágot sem elszakítani szerelmesétől. Elhervad az akkor, — fakó, szintelen lesz idő előtt . . .

Talán Baracs most megértette ezt a halk virágnyelvet . . . Felemelte fejét s szomorú mosollyal sutogott.

— Nem tehettem róla, — bocsáss meg! De ha elhervasztattalak, — újra visszaadom arczod rózsapírját, — lelked boldogságát.

Aztán sirt sokáig és . . . újra beletemetkezett a szeliden kéklő buzavirágokba s nem is kelt fel többé. Azok a kis kékszirmu virágok meg lágyan simultak hozzá, — mintha al-tatói volnának s álmat susognának fülébe kék buzavirágról, — ringó buzakalásról . . .

Baracs Tamást másnap halva találták. Egy irás volt nála, melyben mindenét nejjének hagyta azzal, hogy találja meg most azt a boldogságot, a mit ő egy rövid időre megzavart. És csak arra kérte, — hogy sirjára buzavirágokat ültessen — s ott temesse el a hársfásban, a lágyan, sejtelmesen susogó koronás fák árnyában, hol ő is álmodott egyszer valamit egy édes, gyönyörű virágról, — kinek olyan lesz a tekintete, mint a szeliden kék buzavirág s olyan aranysárgán hullámozó a baja, mint a ringó buzakalás . . .

A futásból: *Kmetz* Lajos és *Mirigy* Károly III. o. Olasziból, *Ujfalusi* Dávid és *Réz* László III. o. Újvárosról és *Kósa* Albert és *Tárnyik* László III—V. o. Vár-aljáról.

Ezután az elnök kiosztotta a győzteseknek a díjakat s a növendékek a Szózat hangjai mellett oszlottak el.

A verseny dr. *Hoványi* Géza ünneplésével ért véget.

Búcsuzó fecskék.

Ma emelkedik fel ebben az idényben utoljára a Szigligeti-Színház fura figurás függőnye; megnézem még egyszer ezt a különös alakokkal teli vászondarabot.

Nem egyszer elgondolkodtam már rajta, miért választották éppen ezt a függőny-mintát? Okos emberek választották, az bizonyos. Volt jó izlésük is, az is erősen valószínű. Hogyan eshetett hát választásuk éppen erre a vászonra, a melynek figuráira a legjobb akarral sem lehet ráfogni, hogy az ész vagy jó izlés követelményeinek megfelelőnek?

Egyszer aztán föltekintettem a színház pia-fondjára s megtaláltam a választ.

A nagyjából középre mázolt alakok kifíczamadott mozdulataikkal egészen elűtnek ugyan a színház művészi díszítéseitől; hanem a mi körülveszi, az arany díszítmény fehér alapon legszebb összhangban van magával az épülettel. A ki kiválasztotta, ezért adhatta rá szavazatát. Az izléses keretért elfogadta az erősen izléstelen középet.

A mi éppen olyasforma, mintha valaki üvegjéről bírálná a bort s előnyt adna czifra üvegben a bicskanyitogató debreczeni homoki karczosnak a tokaji fölött, ha ez csak fahordóban van.

Bocsánatot kérek, de ez némineműleg általános nagyvárad-i szokásnak látszik. Többet adunk a külsőre, mint a belsőre.

Fenn az ernyő, nincsen kas.

*

A színház függőnye jellemző első sorban magára az egész színházra.

Fecskék búcsuzása van a Szigligeti-Színházban.

Szétrebbenek a mai napon, a kik kilencz hónapon keresztül rakták a művészet fészket Nagyváradon. A függőny legördül a Carmen utolsó felvonása után, attól a percztől kezdve repülhetnek a művészet nagyvárad-i fecskéi, a hová akarnak, a hová tudnak.

A hová akarnak, a hová tudnak . . .

Könnyű ezt leírni, nehezebb megselekedni. Megtettük azt, hogy felépítettünk drága pénzen (a melyet most az iskolák államosításával akarunk utólag megtakarítani) egy monumentálisan szép, de monumentálisan szűk színházat. Bevonult oda egy közönség, melynek nem mindig nyílt meg a tárczája, ha színpártolásról volt szó, de mindig megnyíltak ajkai, ha kritizálni kellett. De hogyan gondoskodtunk arról, hogy színtársulatunk egyébből is megélhessen, mint a kritikákból?

Szeretve tisztelt nagynevű képviselőnk hatóságos befolyásával talán sikerült volna társulatunknak nyári állomásul Erdélyt megszerezni, ha már a színi kerületek halva született eszméjétől nem tudtunk megmenekedni. Nem vettük latba az öreg sulyt, nem is értünk el semmit. Eljének meg művészeink a nyáron át a miből akarnak, de nekünk elsőrangú társulat kell.

Nagy igény, csekély uraság. Fenn az ernyő, nincsen kas.

Mi lett már most a nagy igény következménye?

Bevonult Somogyi Károly akkora társulattal, a milyen nagy csak ritkán van vidéken. Természetesen ilyen nagy társulatot csak nagy közönség mellett lehet fizetni, a közönségnek pedig megint csak a primadonna-kritikája volt nagy. Ennek is eleget tett az igazgató, szerződ-tetve a vidék egyik legtüneményesebb koloratur-énekesnőjét s egyik legsikkesebb szubrett-jét, persze alaposan fölemelt fizetés mellett. A felemelt fizetést nem egyenlítette ki felemelt pártolás a közönség részéről, kénytelen volt hát az igazgató a társulat létszámát leszál-lítani.

Ez idáig mind szép és érthető.

Kevésbé szép és kevésbé érthető, hogy a leszállítás folytán éppen a legjobb és leg-használhatóbb tagok sorában történt törlés, a kik közül egyiknek fényes sikeréről éppen most adnak hírt a fővárosi lapok. A helyzet virágvasárnap óta az volt, hogy akadt a társulatban néhány szerepkörben elsőrendű, hatalmas erő, a többi pedig alatta maradt még a vidéki színvonalnak is. Mikor a társulat dicsérni akarta önmagát, előállott ezekkel a kiváló erővel, mikor pedig gáncsolni akart a közönség, könnyen kapott olyan alakokat, a kikbe nem volt nehéz belekötnie.

Nagy fény és nagy árnyék mellett könnyű kinek-kinek kiválogatnia azt, amire éppen szüksége van. Egyik csak dicsér, pedig nincs rá oka, másik csak gáncsol, pedig nincs rá joga. Fonák helyzet, fenn az ernyő, nincsen kas, a melyből csak egy utja van a kibontakozásnak:

Búcsuzanak a fecskék s térjenek vissza újászervezkedve.

*

Igenis; térjenek vissza. Újjászervezkedve, megerősödve, a fölösleges ballaszttól megszabadulva, új erővel kiegészítve, de csak Somogyi Károly társulata térjen vissza.

Mert akármit szemére lehet vetni az igazgatónak, csak egyet nem lehet letagadni: a jóakaratot. Csak az a baj, hogy ez a jóakarot néha tulságba megy s lágysággá, gyengeséggé, befolyásolhatósággá válik.

Ezek azonban olyan fogyatkozások, melyeket könnyű elveszteni, ha meg van valakiben a legfőbb: a jóakarot.

Ez kell ma a művészetben. Jóakarot a közönség, jóakarot a művészet érdekei, jóakarot az egyes színészek iránt, párosítva hajlíthatlan erélylyel. Az erélylyel párosult jóakarot megfogja találni az utat, hogyan lehessen kellő módon eltávolítani a nem idevaló tagokat s hogyan kelljen gázsiemelés nélkül a társulatot a kellő erővel kiegészíteni.

Hiszszük, hogy erről nemsokára hírt fogunk hallani s akkor úgy fogjuk várni visszateendő művészeinket, mint tavasszal a fecskét: örömmel, kíváncsi várakozással.

*

Az idén kissé hosszúra nyult a színi idény ősze. Sokáig fészkeltek nálunk a művészet fecskéi, pedig bizony a vége felé kissé hűvös volt már a hangulat.

Némi meleget akartak hozni a vendégművésznők. Nem is tagadjuk, hogy volt valami emelkedés észlelhető a lelkesedés hőmérőjén. Hanem az megint áll, hogy valami különös végzet folytán a legjobb vendégművésznő mellé magunk soraiból a leggyengébb közlegényeket léptettük fel. A színház függőnye jutott ismét eszembe azzal a különbséggel, hogy itt

a remek központért viseltük el a gyenge keretet.

Ez is fenn az ernyő, nincsen kas.

*

De elég a kritikából. Búcsuzunk s minnek keseritendők meg a búcsu perczeit azzal a tollal, a melylyel ugyanis leirtunk elég kemény igazságot.

Személyekkel ezuttal nem foglalkozunk. Elvadásban volt alkalmunk kijelenteni mindenkiről nézetünket, megalkotta a közönség is a maga véleményét mindenkiről, nincs más hátra, mint hogy e véleményeket figyelembe véve, igyekezzenek művészeink a szűnidő alatt tökéletesedni.

Mindenik tudja, hol a hiba s mindenkiről meg vagyunk győződve, hogy lesz ereje a hibát kijavítani.

Ebben a meggyőződésben reméljük, hogy az őszi társulat kevésbé lesz gazdagabb új nevekben, mint inkább ambícióban, szorgalomban. Nem azzal búcsuzunk hát: Isten veletek, hanem inkább az őszre előlegezett remények fejében azt írjuk búcsuszóul:

— Viziontlátásra!

Dr. K. A.

UJDONSÁGOK.

A katolikus kör júnialisa.

Végén csattan az ostor.

Az ideai tavaszi mulatságok közt sorrendben legutolsó, de sikerben talán legelső volt a katolikus kör tegnapi júnialisa. Pazar jókedv, fesztelen kedélyes hangulat, igazi előkelő közönség jellemezték a mulatságot, a mely nemcsak az ideai tavaszi mulatságok, hanem a katolikus kör által rendezett híres táncmulatságok sorában is kiváló helyet foglal el.

Nem volt délután vonat, amely nagyszámu vendéget ne szállított volna magával a Püspök-fürdőbe, e mellett egymást érték a kocsik és uri fogatok is, melyek mind a katolikus majálisra hozták a vendégeket.

Soha olyan jó kedv még nem volt a Püspök-fürdőben, mint mikor a táncz elkezdődött. Bár ugyyszólván valamennyi nagyváradi szép leány kint volt a júnialison, a tánczosok (talán éppen ezért) elfelejtették a már közmondásossá vált kényelemszeretetet s fáradhatatlanul tánczoltak egészen világosig, a mikor külön vonat szállította vissza őket Nagyváradra.

A mint megjósoltuk, a kis külön vonat alig tudta behozni a nagy közönséget. S ma már az egész mulatságból kettő maradt: egy remekül sikerült júnialis emléke és egy még szebb katolikus bál és kath. júnialis reménye — jövőre.

Asszonyok: Bozóky Béláné, Böszörményi Gézáné, Bárczy Lászlóné, Baranyi Menyhértné, Balogh Barnáné, Czvek Kálmáné, Dús Lászlóné dr. Fássy Lajosné, özv. Gerlach Mihályné, Harmathy Károlyné, Hoványi Gyuláné, Hoffmann Henrikné, Imrik Márta, Iványi Ida, Karakas Gyuláné, Kiss Elekne, Kovács Bóláné, Középegy Kálmáné, Láng Józsefné, Ludanyi Lajosné, Mayer Arthurné, Molnár Imréné, Magyar Gyuláné, Mihályházy Kálmáné, Márkus Jánosné, Mayer Sándorné, Óó Dezsóné, Papp Imréné, Péterffy Elemerné, P. Nagy Kálmáné, Sugó Anna, Szűts Istvánné, Szkurka Andorné (B.-Ujfalu), özv. Szeghy Endréné, Voszka Ferenczné, Ujházy Antalné.

Leányok: Ámon Margit, Böszörményi Tilda, Bárczy Rózsika, Bozóky Nóra, Bodó Ilonka, Balogh Rózsika, Benes Ilonka, Czvek Ilonka, Czuczor Olga, Dús Pirooska, Egne Ervin, Ember Ilonka, Franczi Erzsike (Siófok), Gerlach Irénke, Harmathy Erzsike és Gizike, Herkner

Elvira, Heringh Erzsike, Kovács Emma, Kiss Anna, Középegy Irma, Király nővérek, Ludanyi Mariska (Nádudvar), Mészáros Karola, Markus Rózsika, Molnár Ilonka, Magyar Erzsike, Mihályházy Margit, Mayer Alice, Mikusay Margit, Rednik Miczike, Spetkó Terézia, Székely Irma és Aranka, Szemes Ilonka, Szkurka Ilona, Szeghy Ilonka, Szabó Ilona, Ujfalussy Klárka, Ujházy Irma, Varásdy Mariska (Budapest), Voszka nővérek, Zettner Irén.

Notabilitások: Fetszer Antal, Széchenyi Jenő, Dús László, Schlauch Nándor, Géczy Lajos, dr. Imrik Péter, Papp Imre, dr. Molnár Imre, dr. Hoványi Gyula, Harmathy Károly, Székely Sándor, Kiss Elek, Szemes Ferencz, Krüger Viktor, Böszörményi Géza, Kovács Béla, Bozóky Béla, Réz Mihály, Mayer Antal, Mayer Lajos, Szűts István, Hoffmann Henrik, dr. Szemethy Géza, dr. Némethy Gyula, dr. Vucskics Gyula, Láng József.

TAJÉKOZTATO.

Június 16. Koldusápoló-egylet vál. ülése d. u. 5 órakor
Június 17. A pénzügyi biz. ülése a városházán d. u. 8 órakor.

Június 17. A biharmegyei nőegylet vál. ülése d. u. 5 órakor.

Június 19. Gazdasági egyesület gyűlése d. u. 8 órakor.
Június 19. Megyeegyház.

* **Búcsu Ujpalotán.** Nagy ünnepe van ma vasárnap a közeli Ujpalota község buzgó, vallásos római katolikus lakosságának. Évenként nagy fényvel ülik meg páduai szent *Antal* tiszteletére a szokásos templom-ünnepet, mely búcsuval van egybekötve. Nagyváradról, Pecze-Szőllősről, B.-Püspökiből s a környék többi községeiből sokan vesznek részt a búcsun. A páduai szent Antal tiszteletére épített monumentális templomban ma délelőtt 10 órakor ünnepélyes szent misét és szent beszédet tartanak.

* **Nagy viharok a megyében.** A megye különböző vidékeiről óriási viharokról adnak hírt tudósítóink. Több helyen jégesőről és felhőszakadásról adnak hírt, mely a terményekben óriási károkat okozott s órákig szüneteltette a közlekedést. A jég által különösen a szép természetben levő szőlők szenvedtek kiszámíthatatlan károkat.

* **A vármegye nagy napja.** Biharvármegye nyári közgyűlése a jövő szerdán, június hó 19-én kezdődik. A tárgysorozat szokatlanul rövid, alig 60 tárgyat ölel fel. Ezek között sincs még egy iczi-piczi választás sem, amelynél legalább voksolni lehetne. Két kiemelkedőbb tárgyat fognak azért tárgyalni. Az egyik a megyei tisztviselők és alkalmazottak fizetésének felemélése, melynél ifj. *Tisza* Kálmán tb. főjegyző szerepel mint előadó. A másik érdekesebb ügy a Ludovika Akademiában és a honvéd hadapródiskolában megüresedett alapítványi helyekre jelölés. A hadapródiskolai helyekre van sok jelölt, de a Ludovikára, daczára a kétszer meghirdetett pályázatnak, csupán egyetlen ifju pályázott. Ebből az a szomorú tanúság, hogy érettséget tett ifjaink nem vágnak a katona tiszti pályára.

* **Megcsipett kuruzslónő.** A rendőrség tegnap megcsipett egy veszedelmes kuruzslónőt. Fischer (Halász) Rozália már évek óta üzta a kuruzslást és sok ember egészségét tönkretette paracsolásaival, azonkívül jó pénzért készségesen szolgált a kétségbeesett szerelmeseknek a különféle bájitalokkal és jó tanácsokkal. Tegnap a rendőrség rajta ütött s teméntelen kotyvalékot, kenőcsöt, piócztát, bájitalt kobzott el tőle. Azonkívül gondoskodni fog megbüntetéséről.

* **A város zárszámadásának tárgyalása.** Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága holnap, hétfőn délután 3 órakor veszi tárgyalás alá, *Rimler* Károly helyettes-polgármester elnökelete alatt a város múlt évi zárszámadását. Ezen kívül még más érdekes tárgya is lesz a tanácskozásnak.

* **A vigécz-törvény életbeléptetése.** Az ugynevezett vigécz-törvény az év július hó 1-én életbe lép. Az új törvény tudvalevőleg az 1900. évi XXV. t.-cz. s feltűnő külömbözet mutatkozik a törvény s az 1884. évi XVII-ik hasonló t.-cz. 50. §-a között. Eddig minden kereskedő korlátlanul intézkedett vigéczei felett s bárhova küldhette és vehetett fel rendeléseket. Ezután csak saját lakóhelyén szabad vigéczeinek üzleteket kötni. Idegen területen csak hasonló iparággal foglalkozók lehetnek vigéczek.

Földbirtokost és gazdász csak akkor lehet felkeresni, ha erre a kereskedő előbb levélben fölkéri s megrendeléseket csak a hatóság előtt lehet kötni. Nem hatóságok előtt kötött megrendelések, valamint az egyszer s mindenkorra kötöttek semmiesek s a bíróság per alapjául el nem fogadja.

E rendelkezés alul kivételt képeznek az irodalmi munkák, képek, metszetek stb. közművelődést előmozdító tárgyak. A ponyva és zugírászat termékeit árulni ily módon tilos és a rendőrhatalomnak joga van ezeket elkoztatni.

Kivételt képeznek még a varrógépek, házi-iparcsikkok stb. Kihágás esetén a beavatkozás a rendőrséget illeti.

* **Vilmos császár és a legényegyletek.** Kolping egylete már Bostonban is megalakult. Most New-Yorkból jelentik, hogy a bostoni legény-egyletek jubileuma alkalmával Vilmos császár a következő táviratot küldte:

„Megelégedéssel tapasztalom, hogy a német testületek testvéreileg haladnak karöltve Amerikával. Adja Isten, hogy az amerikai egyesület nagy hazája számára oly polgárokat neveljen, akik a krisztusi alapon növekednek.“

* **A katonák új csillaga.** A közös hadsereg hivatalos lapjának legutolsó száma közli a közös hadügyminiszter rendeletét, hogy az altisztek csillagai ezentul celluloidból készüljenek. Eddig is szokásban voltak már a celluloid-csillagok a régi posztócsillagok helyett, de ezentul az előbbi lesz a szabályszerű. Az új csillagok körülbelül fél milliméter vastagok lesznek.

* **Fényképek a nagy-báródi bányamegnyitásról.** Igen sikerült fényképfelvételeket eszközölt egyik kitűnő fiatal fényképészünk *Zsunk* Pál, a nagybáródi bányamegnyitásról. A képek már kész is vannak s legközelebb már kiteszik szemlére valamelyik kirakatba. Egy fényképet dr. *Beöthy* László főispánnak, egyet pedig *Szunyogh* Péter alispánnak is át fog adni, kik bányászruhában vannak rajta megörökítve.

* **Szolgálati szabályzat a rendőröknek.** A főkapitány a modern és nagy városok mintájának megfelelőleg szolgálati szabályzatot állított össze, mely felöleli a reddőrszolgálat minden részletét, kiterjed az fegyelemre, függelemre, esküre, a közönséggel, magánosokkal való bánásmódról. Magánlakásban, utcán, vagy kaszárnyákban magatartásra stb. A szabályzat 40. §-t tartalmaz. Előterjesztették a tanácsnak s ha a közgyűlés is elfogadja, kinyomtatják és kiosztják a legénység között. Elkészítette még a főkapitány a laktanya rendet is, mely minden szobában ki lesz függesztve. Ez felöleli a rendőr minden kötelességét éjjel és nappal.

* **Olesó utazás.** A velencei állomáson egy beolmozott teherkocsiban egy alvó emberre akadtak. A ponyvák közé volt bujva. Természetesen valla-tóra fogták s kitért, hogy a derék legényt *Nagy* Mihálynak hívják s 28 éves szabósegéd. Pénze nem volt, de szeretett volna haza jutni Kolozsvárra, hát ezt az olesó módját választotta az utazásnak. Bevittek a rendőrséghez s zsuppon hazautaztatták. Czinikusán jegyezte meg a vasuti állomásnál:

— Sebaj! Igy is csak haza jutok!

* **Uj regényünk.** Lapunk legközelebbi számában új érdekesítő regény közlését kezdjük meg. Szerzője Lucien Biart, a hirneves francia író, kinek több műve magyarul is megjelent. A regény czíme »A sandaszemű«. Cselekvénye mozgalmas, változatos s mindvégig érdekes. Színhelye Mexico a maga festőien tarka csoportozatot képező spanyol farmereivel, vad indiánjaival s a végtelen prairiekkal, hol még feltalálható a régi egyszerűség, a régi boldogság s a régi igazi szerelem szemben a legvadabb erőszakkal s legféltelenebb szenvedélyekkel. A regényt, melyet kiválóan ajánlunk olvasóink figyelmébe, rendes francia regényfordítónk ültette át eredetiből a tőle megszokott kiváló gondtal és pontossággal.

* **Magyar fiu szerencsése búr földön.** Egy kolozsvári lap szerkesztőségébe egy öreg anyóka állított be. Levelet vitt, melyet fia, Borsodi Jenő, volt kolozsvári betűszedő írt neki Transzválból. Borsodi a levélben azt írja, hogy Transzválból egy útközben az angolok foglya lett. Pretóriába vitték, ahol egy darabig fogva tartották, de azután becsületszavára, hogy nem fog többé harcolni, szabadon eresztették. Április 2-ikán egy többszörös milliomos pretóriai angol nagykereskedő, Gregorian Vilmos családjához szegődött el szolgának. Gregorian Vilmos beteges ember volt, akit egy kézi kocsin kellett tologatni. Ez a munka lett Borsodi feladata. Két hét múlva, egy csunya hideg esős napon a család elutazott Pretóriából, hogy Fokvárosban hajóra üljön és Angliába utazzék. Az utazás minden baj nélkül ment végbe. Fokvárosban megszálltak egy szállóban, Ez Április 30-ikán volt Éjjel Borsodi két szolgatársával egy szobában fektűt. Egyszerre csak észreveszi, hogy a két szolga egymásután fölkel. Egyikük hozzálépett és följe hajolt.

— Alszik — ugymond angolul — hamar össze kell kötöznem.

Ezzel óvatosan hozzáfogtak keze és lába lekötéséhez. Ennek megtörténte után rája zárták az ajtót és távoztak. Borsodi ez idő alatt egy szót sem szólt. De amint társai távoztak, a nagy sietségben csak lazán megkötött kötelet egy percz alatt feloldotta és mivel az ajtót nem tudta felnyitni, hamar megerősítette a karjáról leoldott kötelet az ablakvasra és leereszkedett az első emeletről a földszintre. Éppen a kapu elé ért le. A kapust fellármázta és vele az első emeletre sietett. Épp jókor érkeztek. A rabló szolgák felfeszítették az ajtót, hogy a családot megöljék és kirabolják.

A meglepett rablók menekülni akartak és forgópisztolylyal rálöttek Borsodira. Borsodi a karján megsérült, de azért mégis elfogta az egyiket. A másik az ablakon kiugrott és eltörte a lábát. Mind a kettőt átadták a rendőrségnek. Másnap az egész város tudta az eseményt és a »Magyar búr«, Borsodi Jenő, akit az angol család búrérzelmei miatt nevezett így el, a nap hőse lett. A milliomos nem is volt hálátlan irányában, ötszáz fontot (harminez-ezer forintot) ajándékozott neki és élete fogytáig el fogja látni. Borsodi szeretne hazajönni, de nem engedik. A család feje a kiállott izgalmtól beteg lett és miatta nem távozhatnak el a Fokvárosból.

Az öreg asszony, aki boldogságában azt sem tudja, hogy mit csináljon, négyszáz forintot kapott a fiától, hogy ellássa magát a legszükségesebbel, amíg a fia hazajön.

* **A megfelebbezett kamarai választás.** Már említettük, hogy az utóbbi kamarai választások ellen többen felebbezést adtak be. Gerő Ármán főkapitány a választásról felvett jegyzőkönyvet Szilárdy Ernő megválasztott kamarai tag lemondásával, valamint a beadott felebbezéssel együtt beterjesztette a városi tanácshoz. A főkapitány véleményezi, hogy a felebbezést utasítsák el, mert annak indokai el nem fogadhatók, egyuttal pedig küldjön saját kebeléből a tanács egy tagot a kamara megalakítására, mivel a főkapitány csupán a választás vezetésére nyert megbízást.

* **A pontos zónaidő.** Szilágyi Géza úr, Nagyvárad város törvényhatóságának határozatából már június elseje óta kezeli a Szent László-templom toronyóráját s így az most pontosan jelzi és tüti a zónaidőt. Naponta a vasutállomáson veszik fel Budapestről a déli 12 óra jelzést s a szerint igazítják a Szent László torony óráját. Tehát ez most feltétlenül megbízható időjelzés.

* **A káromkodás ellen.** Megszivielésre méltó rendelet hire érkezik Párisból. Egy idő óta ugyanis nagy volt a panasz, hogy a Páris utcáin állomásozó bérkocsisok az egymás közt támadt lovagias ügyeket éktelen káromlások közepette szokták elintézni; a rendőrprefektus ezért rendeletet adott ki, amelyben megtiltja a kocsisoknak a káromkodást, és utasítja közegeit, hogy az ez ellen vétőket megfelelő pénzbírsággal és öt napi fogházzal büntessék. A tisztség s a szemérem érdekében kibocsátott nagyszámu rendletek között bizony nálunk is elkélne a párisi rendőrprefektusé, mert nem megy ritkaság számba, hogy bérkocsisaink ocsmány beszéde és káromkodása botrányoztatja meg az utcán járókat.

* **Kérelem a közönséghez.** A mai délutáni színelőadás bevételének egy részét szíveskedett Somogyi Károly igazgató ur az ipartestületi menház javára felajánlani. Színre kerül *Jókai Mór* »Arany ember« drámája. A jótékony ember baráti *intézménynek* támogatására a *nagyérdemű közönséget tisztelettel felkérem Bertsey György*, ipartestületi elnök.

* **Halálozás.** Rosenthal Sámuel, a Rosenthal és Ehrlich cég társtagja, 80 éves korában elhunyt. Temetése ma, vasárnap délelőtt 9 órakor lesz Nagy-Pecze-utcán.

* **A színház renoválása.** Az új Szigligeti-Színházban alig játszottak nyolcz hónapig, már az első szezon után nagyobb pótlásokat, átalakításokat kell a színházban eszközölni. *Busch* Dávid főmérnök már összegezte a hiányokat s tegnap előterjesztést tett a tanácshoz, amelyben részletesen kimutatja, hogy mire van szükség s mit kell kijavítani. Az összes költség hat-ezer koronánál magasabbra rug. Ezenkívül az építkezésnél észlelt hiányokat a vállalkozók külön tartoznak pótolni. *Somogyi* Károly színgazgató június hó 24-én adja át a színházat a városnak.

* **A vadházasság vége.** Megrendítő eset történt e napokban a péteri-i határban, hol Janó József uradalmi csász és a vele vadházasságban élt Leski Katalin fejezték be viszontagságteles életüket. A szomorú esetről, a mely csak most jutott a hatóság tudomására, a részletek a következők: Janó József 14 év óta élt vadházasságban Leski Katalinnal, kit annak idején két éves gyermekével vett magához. Janóék házában nem ismerték az igazi boldogságot, ők csak akkor voltak boldogok, illetve megelégedettek, ha pálinka volt a háznál. Emberek között nem igen forogtak, mert Janó állandóan a pásztorokdással foglalkozott; nyáron valamelyik kunyhóban, télen pedig valamelyik földalatti putriban laktak. Ilyen környezetben és viszonyok között nőtt föl Leski Kati fia, a ki, mivel segítségére volt nevelőapjának a pásztorokdásban, részt követelt magának a pálinkából is, a mi sohasem fogyott ki a házból, mert az őrizték alatt lévő földéken mindig termelt valami, a miért pálinkát kaptak. A mult szerdán ismét összeveszett Janó a házastársával, mi közben ugy fejbe ütötte az asszonyt, hogy az eszméletét veszítve elbukott s többé nem is tért magához. Estefelé tért haza a fiu is a kunyhóba, hol Janót részegen alva találta, anyja pedig már halott volt — fején iszonyu repedés tátongott. A suhancz legényt — a ki eddig nem avatkozott bele a szülei dolgába, most hogy anyját halva találta, elfogta a düh, baltát kapott föl s azzal addig vagdalta Janó József fejét, míg azt teljesen szét nem roncolta. A két holttestet azután otthagya a kunyhóban, a mi kis élelmet talált, magához vette s azzal

kiment a határba és folytatta a pásztorokdást. Tegnapelőtt akadtak rá a már oszlásnak indult holttestekre s mikor ez iránt Leski Ferkót megkérdezték, közömbösen vallotta be, hogy az anyját Janó József, Janót pedig ő verte agyon. A csendőrség elfogta a gyilkost.

* **Pályázat rendőr-állásokra.** A főkapitány pályázatot hirdet a kinevezés folytán megürült három rendőri állásra. Pályázatok nyolcz nap leforgása alatt a főkapitányhoz nyújtandók be.

* **Hamis százás.** A Takács Zoltán pörének tárgyalása alkalmából még egy pénzhamisítási esetet említünk föl, amelyet különben annak idején Mikszáth Kálmán bravurosan meg is írt. Takács Zoltán elődje egy száz forintost hamisított, de nem gép segítségével. Az illető kitűnő rajzoló volt s a százforintost maga rajzolta. Hogy hogy nem, de rajta vesztett és vizsgálati fogságba tették. A hamis száz forintost pedig mint mint bűnjelet az akták közé vágták. Az irnoknak, aki az iratok fölött őrködött, egyszerű nem volt pénze s így az aktához csatolt száz forintost (amelyről nem tudta, hogy hamis) kölcsön vette. Később, mikor a pénzhamisítási ügyben a vizsgálat befejeződött s a végtárgyalást kitűzték, az irnoknak eszébe jutott a kölcsön s az ügyet hamarosan rendezte. Egy napon azután a végtárgyalás megkezdődött s az elnök mindjárt azzal kezdte a dolgot, hogy a száz forintot, mint bűnjelet, maga elé tegye. Lapozott hát az akták között, és a száz forintost helyett két darab ötven forintost talált. A vádlottat természetesen, nem lévén bűnjel, fölmentették.

TANUGY.

Énekvizsgálat. Tegnap délután tartották meg a községi polgári leányiskolában az évvégi énekvizsgálatot szépszámu előkelő közönség s a tanári kar jelenlétében. A leánykák előbb osztályonként vonultak be a vizsgálati terembe számot adni az énekből elértévi haladásról. Meglepők voltak a szabatos feleletek, melyeket a tanulók a Beleznay Antal énektanár kérdéseire adtak a zene elméletből és kedvesek, tisztán hangzók az énekdarabok, melyeket művésztanárunk zongorakiséréte mellett az énekiskolából előadtak. Valamint nagyon érdekes volt a szép fokozatot észlelni, mely a négyosztály tananyagának emelkedésében nyilvánul. De a vizsgálat koronája mégis az iskolai dalkör előadása volt. Ez a 120 tagból álló dalkör a polgári iskola legjobb hanganyagából van kiválogatva, melyet Beleznay a törvényes tanórákon kívül is gondos kiképzésben részesít. Ez a gond meg is látszott annak a 25—30 dalnak az előadásán, melyben a vizsgálat hallgatóinak része volt. Magyar dal és műdal, szomorú és vig könnyedén váltották egymást a kis leányok dalos ajkán. Kitént ezen a vizsgálaton, hogy itt nem kényszerből, hanem igaz szeretettel ápolják ezt a művészeti tárgyat s hogy az énektanár hivatásának magaslatán áll, mert oktatásával nem csak a tanulók hanganyagát, hanem a kedélyét, a szívét is igyekszik kiképezni s ezen igyekezetét valóban fényes siker koronázza.

Evezáró vizsga Pecze-Szőllősn. A pecze-szőllősi róm. kath. elemi népiskola évezáró vizsgálatára f. évi június 15-én tartott meg, melyen a Nsg. Vidovich György czimz. kanonok elnöklete alatt a községi elöljárók s a szülők meglehetősen számmal résztvettek, s meggyőződést szerezhetek az iskola gondos vezetéséről s a tanulók forgalma s előmeneteléről.

A fél nyolczkor megkezdett vizsgálat d. u. 1 órakor ért véget, a mikor és elnök plebános meglegedését, s a közönség főbírája Szabó János köszönetét nyilvánította a vezetők fáradozása s elért szép sikerért, mely után vakációra szóló ének és zárbeszéddel a vizsga véget ért.

A nagyváradai ev. ref. leánynevelő intézet zene- és énekvizsgálója.

A nagyváradai ev. ref. leánynevelő-intézet ma vasárnap, június hó 16-án délután fél 5 órakor tartja az intézet helyiségében ének- és zenevizsgáját. A tartalmas műsorban ének- és zeneszámok, szavaltatok váltakoznak. A 11 pont között van egy énekes tündérvjáték: a „Vadrózsza”, Poldini Edétől, amelyet *Tucsek* Ferenczné zenetanító kísér zongorán. A tündérvjátékban közreműködnek: Vadrózsza: Boleman Erzsébet III. p. oszt. tan. Herczeg: Szabó Irén II. é. kép. növ. Jó tündérek: Miskolczy Ilona és Varga Ida III. p. o. tan. Rossz tündér: Sütő Gizella, az intézet volt növendéke. Csalogány: * * * Bagoly: Makai Erzsébet II. éves kép. növ. Kar: Az intézet összes növendékei.

Uj tanterv a felsőbb leányiskolákban. A kultuszminiszter a felsőbb leányiskolák, pedagógiai életét szabályozó új tantervet állapított meg. Az új tantervben erősen kifejezésre jut a felsőbb leányiskoláknak az egyetemi oktatás előkészítőjéül szolgáló jellege. Erre való tekintetből a tantárgyak úgy vannak összeválogatva hogy tanulmányait folytatni vágyó némely tárgyiból kételen csak kiegészítő vizsgálatot tenni, hogy a továbbképző tanfolyamba léphessen. Az új tanterv a fősúlyt a magyar történelemre és irodalomra fekteti. A német nyelv tanulása mindjárt az I. osztályban kezdődik, míg a francia nyelv tanítása a II-ikban. A heti óraszámot különben az első osztályban 28, a többiben 26 órában állapítja meg az új tanítási terv, amely már az idén, szeptemberben életbe lép.

Felszólítás. A Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok iskolabizottságának határozata alapján felkérem mindazokat a tanulókat, kik a vezetésem alatt álló felső kereskedelmi iskolába szándékoznak belépni, hogy tandíjmentesség iránti kérvényüket a folyó tanév végén megteendő beiratások alkalmával kellően felszerelve nyújtsák be nálam, mert a később érkező kérvények minden további tárgyalás nélkül vissza fognak utasíttatni. *Dr. Kovács S. János*, igazgató.

IPARÜGY.

A kamarai választások következménye.

A január havi választás megsemmisítése következtében, június hó 2-ikán az iparos polgárság élénk részvétele mellett megtartott második választás a legmegnyugtatóbb rendben, minden kifogás nélkül folyt le, minden jó gondolkodású egyént azon esemény táplálta, hogy ezen az iparos közérdekeknek minden tekintetben megfelelő választás ellen kifogással élni senki sem fog.

A következmények azonban az ellenkezőt igazolták s a jóhiszeműséget csalódás érte, mert akadtak elégedetlenek, kik ezen simán, minden zavar nélkül lefolyt választásnak szép eredményével megelégedve nincsenek, a választás megsemmisítését kérelmezték.

Elégedetlenségük fő okául azt hozták fel, hogy Sz. E. férfi szabó iparos a kamarai tagságra jogosultsággal nem bír, sőt hogy érveik súlyosabbaknak vétessenek, az én jogosultságomat is kétségbe vonják, erre vonatkozólag azonban úgy Sz. E. ur valamint én is nyugodtak vagyunk, mert ezen ügy elbírálása az arra hivatott hatóság által fog eszközöltetni; de mert Sz. E. ur, az ellene megindított jogulatlan üldözést meguntta, az iparos polgárság bizalmából viselt s közmegelégedésre eddig teljesített minden állásáról sajnálatunkra lemondott. Ezen lemondás elfogadása az illető tényezők körébe tartozván, annak idejében elintézését fog nyerni.

Amde az iparos polgárok nyugalma ellen tett azon fellépés, hogy a választás ismételt megsemmisíttessék, előre láthatólag sikerülni nem fog, nem fog pedig azért, mert erre elfo-

gadható ok nincsen, az iparos közérdek nem kívánja, mert iparos polgártársainknak elég küzdelmük van a megélhetés nehézségeivel, az elégedetlenség előidézését minden téren nem színtani, hanem megakadályozni polgári kötelességünk.

Nem titok az, hogy az előjáróság kebelében van olyan egyén, ki az előjáróság 13 éves üdvös és áldást hozó működését, — irántam táplált rossz indulatból — folytonos gáncsoskodásával akarja megbénítani, ez azonban nem fog sikerülni, mert ipartestületünk tagjainak kilenczted része büszkeséggel tekint azon iparos intézményekre, melyek az országban — még a fővárost is beleértve — fel nem találhatók, s így dőre gondolat az, hogy a mi fenkölt szellemű iparosaink a visszafejlődés akna munkáját tőlük telhetőleg elfojtani ne törekednének.

Ezt igazolja azon közismert tény, hogy egy nagy csoport iparos, kik az ipartestület kezelésének minden ágazatát alaposan ismerik, a gáncsoskodásokat kárhözatosnak tartják, a kamarai választások előestéjén összegyűlve tanácskozást tartva megalapították azt, miszerint jövőben az ipartestület közigazgatásában előforduló mozzanatokot éber figyelemmel fogják kísélni és a mennyiben a vezetőség megbénítását célzó jogtalan gáncsoskodás fenforgását észlelik, azt az iparosság jó hír s nevének fenntartása érdekében minden tőlük telhető törvényes eszközökkel meg fogják akadályozni, a mit még a nem iparos közvélemény is örömmel és megnyugvással fog tudomásul venni.

Nagyvárad, 1901. június 15.

Bertsey György,

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Vasárnap: } d. u. Arany ember.
este: Carmen.

Carmen.

Bizet Györgyöt szeretik honfitársai a francia Wagnernek nevezgetni, mert a zenedráma történetében Wagner művein kívül alig ért opera nagyobb hatást mint Bizet Carmen-je. Anélkül, hogy folytatnók ez összehasonlítást, bátran javára írhatjuk Bizet-nek azt, hogy az életnek, az elevenségnek ügyes kezű fotografusa. Alakjaiban olyannak mutatja be a spanyol tüzes, szélsőségeket kereső véralkatát, mint amilyen a valóságban. Zenéje szabad, korlátozatlan, mintha a teoriáknak még látszatát is kerülni akarná. Operája kerek befejezett énekszámok láncolata, hol az áriákat, duettekét, ensemblekat rövid recitative-ok kötik össze.

A darab vezető alakját (Carmen) *Szekely* Irén játszotta, annyi pajzánsággal, amennyi egy spanyoltól telnék. Éneke olyan, minőnek szerzője írta meg, valóságos chanson, — amely csillog, mozog az élettől, mert csillogó, eleven a hang is, melylyel énekl.

Don José szerepét *Perényi* győttörte. Éneke egyforma bizonytalan, aminek félrei merhetetlen jele a karmester figyelmes intézkedése: egy prim hegedős boszantó feltűnéssel verte fülébe a kezdő hangokat, valahányszor az ő énekszámára került sor.

Pintér Escamilloját könyelmű szereposztásnál egyébként alig tarthatjuk. A bikaviadal elbeszélésében, f-moill énekénél mélyebb hangokat jó füllel sem hallottunk.

Szekely Anna (Michaëla) gyönyörű énekét keresett, tornagyakorlatra emlékeztető mozdulatai tették tönkre. A solo-énekesek sorában még *Vank* István meghatottságáról kell beszámolnunk.

A karoknak jól begyakorlott énekében a soprán forté-i mellett az a 2—3 alt énekeső elenyésző csekélység.

A rendezés sima mederben folyt, nem csoda, hisz a zenekar fortissimo-ja mellett az utolsó padsorba is elhallatszik az ügyelőnek villamosságtól kereplő csöngettyűje.

Először kellett volna emlékeznünk *Várad* karmester dicséretes buzgalmáról, mely tehető dirigenzévé tette első váradai operaelőadásának.

Az utolsó előadás. Ma, vasárnap este véget ér a színház szezonja. Az utolsó napon két előadás lesz. Délután Jókai örökszép drámája az *Arany ember* kerül szíre fél helyárak mellett részben az ipartestület menedékháza javára. Este másodsor adják *Carmen*-t, amelyben az énekes személyzet vesz búcsút a közönségtől.

Somogyi Károly a következő sorok közlésére kérte újságunkat: A szezon befejezésével hálás tisztelettel mondok köszönetet Nagyvárad igen t. közönségének, a színházi bizottságnak és az érdeemes sajtónak a jóakaratu támogatásért, amelyben engem és játszó trsaszágot részesíteni szives volt. Nagyon kérem, tartásnak meg továbbra is szives jóindulatukban Kiváló tisztelettel *Somogyi Károly*.

REGÉNY-CSARNOK.

Sibilla.

Irtta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

116.

— Most itt az ideje, hogy régen elmulasztott kötelességemnek, melyet nagyanyád végrendeletileg reám hagyott, eleget tegyek, hogy virágát az őt megillető földbe fültessem és karjaimat védőleg kiterjesszem felette. Sibilla, életünk minden rejtélye meg van oldva. Nap-pal van.

— Oh Joachim, az éj sötét volt, hála Istennek, hogy nem térhet vissza még akkor sem, ha valamelyikünket a halál elhívja.

Joachim öleléssel felelt.

— De szerelmem, kezdé el ismét, hová lett a büszke Joachim hatalma?

— Tartsd meg Joachim. Semmi sem édesebb, mint szabadságomat oda adva mondanom: — Te légy parancsolóm!

— Bátran mondhatom kedvesem; a szabadság, melyet oly drágán vásároltál meg mindkettőnknek, oly pompás, hogy nem lesz soha többé kedvem uralkodni.

Lenenchágen templomában volt az esküvőjük.

Közvetlen utána az új házaspár Norvégiába utazott, hogy Gertrudot és Olaf bácsit meglátogassák. Az előbbi boldog felesége a halottnak hitt, hosszú tévelygések után hazatért Károlynak. Apa és fiu tenyerén hordozta s a kis asszonyka teljesen uralkodott rajtok. Most a család minden egyes tagja megegyezett a teljes valóságban.

Az Ur mindent jól csinált!

Az új év első napjaiban Joachim, Sibilla és Hanna délre utaztak, hogy új, mégis ősrégi lakukban ezen életre állandó otthont alapítsanak.

Mindkettőjüknek a szó teljes értelmében sikerült az. Mindegyik a maga módja szerint s mégis legbensőbb egyetértésben.

Joachimnak mint orvosnak nemsokára európai hírneve volt s a betegek messze vidékről látogatták.

A villa valóságos menhelye lett azoknak, kik Itália kék ege alatt a szorgos doktor és hűségese felesége ápolása mellett szenvedéseiknek enyhülését nyerték.

Hanna érdemül lehetett tekinteni, hogy a háziasszonyi kötelességek nem nyomták Sibilla vállait. Tetszése szerint beszélhetett így hegedűjével s apáinak csarnokában az orgona hangjai alkotásait zengték, cseppet sem korlátozva a házi élet nyomásától.

A világ mindég kétségben marad, hogy ki szerzett nagyobb érdemeket: a tudomány fia,

avagy a művészet szolgálója. De a kinek alkalmat volt személyesen a Fior del Logó villa lakóit megismerni, az örömmel nyilvánította, hogy oly két emberrel találkozott, kiknek életük működésük egyetlen teljes accordá egyesülve ama hitben szegény korban világosan, érthetően hirdették az élő Isten nevét.

(Vége.)

MULATSÁG.

A nagyváradi 48-as népkör nyári tánczestélye.

A nagyváradi 48-as népkör fényesnek ígérkező tánczestélyt rendez július hó 7-én este 8 órakor, Kárger Sándor jó hírű vendéglős »Hegyaljához« címzett nyári vendéglőjében. A választmány egy 7 tagú bizottságot bízott meg az estély rendezésével, a mely már gyűlésezett is, s mint halljuk ez iparos ifjak dalkörét is fölkéri a közreműködésre.

Hisszük, hogy szép siker fogja koronázni a buzgó rendezőség fáradozásait s szép számú közönség fogja részvételével a tréfás szavaltok, dal, táncz és tűzijátékokkal egybekötött estély fényét megjelenésével tündököltetni.

TAVIRATOR.

Ugron politikai kalandja.

Budapest, június 15. (Saj. tud. táv.) Óriási szenzációt keltett a politikai krakélereskedéséről hirhett *Rimlerek* egy Párisban megjelent röpirata, a melyet francia és német nyelven adtak ki. Ebben az van leírva, hogy *Ugron* Gábor a hármasszövetség megbuktatására *Delcassenak* prozódicziókat tett *Rimler* közvetítésével. *Ugron* Gábor állítólagos terve az lett volna, hogy az *osztrák-magyar-német-olasz szövetség felbontásával, magyar-francia-osztrák és orosz szövetséget kössenek*. A terv kivitelének költségeire *Ugron* megbízásából *Rimler* egy millió frankot kért. *Delcasse* azonban nem ment bele a kalandos tervbe. — A komoly politikusok a legnagyobb kétkedéssel fogadják a röpirat szenzációs leleplezéseit.

A Beöthy-Liptay ügy.

Budapest, június 15. (Saj. tud. táv.) *Beöthy* László az ügyészség azon határozata ellen, hogy *Liptay*val szemben a zsarolás vádját elejtette, felfolyamodással élt. A felfolyamodásban azt állítja, hogy a vizsgálatot nem vezették olyan széles alapon, amint kellett volna s a zsaroló levelet nem vizsgáltatták meg irásszakértőkkel.

A resiczai sztrájk.

Resicza, jun. 15. (Saj. tud. táv.) A munkás sztrájk igen komoly fordulatot vett s a helyzet igen fenyegetővé vált, miért is a helyszínen tartózkodó *Fialka* alispán kérésére egy század gyalog katonaság vonult Resiczára. Ez még jobban felizgatta a h. ngulatot. A munkások küldöttsége Budapestre utazott, a hol a kereskedelemügyi miniszter előtt ma fognak tárgyalni az igazgatókkal.

Főhercegi pár az automobil alatt.

Budapest, június 15. (Saját tud. táv.) Szentpétervárról távirják, hogy *Pobraziana* nagyhercegnő a férjével automobilon sétakocsizást tett. Egy fordulónál az automobil felborult s a főhercegnő és férje alá kerültek. Súlyosan megsérült mindkettő.

A pestis.

Fokváros, június 15. A pestis föllépése óta ma volt az első nap, hogy itt újabb pestis esetet nem konstataáltak. (M. T. I.)

A megostromolt akadémia.

Róma, június 15. (Saját tud. táv.) Az egyetemi hallgatók megostromolták az akadémiát, mert a rektor nem akarta a vizsgálatokat az általuk kért határidőre kitűzni. Kövekkel, dorongokkal megtámadták az épületet, a kaput, ablakokat összetörték. Félő volt, hogy behatolnak az épületbe s óriási károkat okoznak. A csendőrség közbe lépett, amire véres harc fejlődött ki a diákokkal. Többen meghaltak.

Az angol király tanácsa.

Konstantinápoly, június 15. Hír szerint *Edvárd* angol király azt ajánlotta aszultánnak, hogy Törökország közigazgatásában bizonyos reformokat léptessen életbe. (M. T. I.)

SZERKESZTOI POSTA.

Furcsa, ha valaki azt hiszi, hogy mindenütt csak róla lehet szó. A ki engem keres, forduljon egyenest hozzám s ne irkáljon *másnap* köhögős, szájalmasan lamentáló stílusgyakorlatokat, a minőt távollétem miatt csak tegnap olvashattam, akkor is véletlenül. Különbben specziell az üzenővel foglalkozni ugyan senkinek eszébe nem jut és nem jutott, oktatásaira senki nem szorult, ad-reszára legfeljebb talán a hitelezők. Végeztem.

—r.

KOZGAZDASÁG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsdé jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, június 15.
Buza októberre	8 22
Buza áprilisra	7 87
Tengeri	5 43
Rozs okt.	6 90
Zab ápr.	6 18
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsdé.

	Budapest, június 15.
Osztrák hitel	684.—
Magyar hitel	687.50
Allamvasut	669.50
Rimamurányi	490.—
Magyar jelzálog	441.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. június 15-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118.—
Magyar koronajárdék	92.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	120.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92.80
Italmérségi jog megváltási kötvény	99.90
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyeresémi-sorsjegy-kölcsön	173.50
Tiszszabályozás sorsjegy-kölcsön	144.40
Osztrák járadék papírban	98.25
Osztrák járadék ezüstben	98.—
Osztrák járadék aranyban	117.60
Osztrák korona járadék	95.50
Osztrák államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bank részvény	16.70

Magyar hitelbankrészvény	675.50
Osztrák hitelintézet részvény	667.50
Párisi vista	95.15
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.07
Németbirodalmi márka	117.50
London vista	240.05
20 márkás arany	38.51

Szigligeti-Színház.

Folyószám 237.

Nagyvárado, vasárnap, 1901. június 16-án

délután 3 órakor, fél helyárrakkal

AZ ARANY EMBER.

Színmű.

este fél 8 órakor, rendes helyárrakkal

C A R M E N.

Opera.

S Z E M E L Y E K :

Carmen	—	—	—	Székely Irén
Don Jose tizedes	—	—	—	Perényi József
Escamillo toreader	—	—	—	Pintér Imre
Le Dancaire	—	—	—	Nyáray Antal
Le Remendado	—	—	—	Füredi József
Zunig hadnagy	—	—	—	Vank István
Morales tizedes	—	—	—	Deésy Alfréd
Micaela	—	—	—	Székely Anna
Frasquita	—	—	—	Lányi Edith
Mercedes	—	—	—	K. Biró Anna

HELYÁRRAK: Nagypáholy 7 ft. földszinti és első emeleti páholy 6 ft. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 ft 50 kr. Kőrszék 1 ft 20 kr. Támlászek 1 ft. Érkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzsek 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-16l 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Miðn a mai előadással az idei színi idényt lezáróm, kedves köteletségemnek tartom, hogy e helyen is még egyszer köszönetemet nyilvánítsam a n. é. közönség, a sajtó és a tek. színiügyi bizottságnak j. indultu támogatásáért. Körem, tartsanak meg t. v. ábra is jó emlékkükben a mielőbbi viszontlátásig.

Kész szolgáljuk
Somogyi Károly,
színiigazgató.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Pénzkölcsön 8%-ra.

Értékpapírokra és sorsjegyekre olcsóbb kamattal mellett, mint

bármely

más **zálogházban**, amennyiben 10%-ra, nagyobb összegeknél

8%-ra

a legmagasabb előleget adja

Klein M. és fia

hat. engedélyezett **zálogkölcsön intézete**
Kossuth Lajos-u. 9.

Értékpapírokat kiváltunk és olcsóbb kamattal mellett nagyobb előleget adunk.

Visszafizetéseket a legkisebb részlettör-
114-8-8 lesztéssel elfogadunk.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak 1901. évi VI. 725/2. számú végzésével dr. Vécsei Ignác ügyvéd által képviselt **Tüller Mór** és társa cég felperes részére **Demetrovics Miklós alperes ellen** 170 korona követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 2564 kor. 59 fill. becsült ingóságokra a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak fenti számú végzésével az árverés elrendeltétvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradi Mészáros-utca 309. számú házában leendő megtartására határidőül **1901. évi június hó 17. napján délután 2 órája** tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhívhatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldöttnek vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradi, 1901. évi május hó 31.

Batig Ferencz,
kir. bír. végrehajtó.

A legjobb minőségű

SÖR

kapható

STEINER M. ALBERTNÉL,

Nagyváradi, Pável-utca saját ház.

Telefon 179.

Dupla Márcziusi sör ládánként **12** kor.
Dupla Márcziusi sör üvegenként **24** fill.
Valódi Bajor sör ládánként **13.50** kor.
Valódi Bajor sör üvegenként **27** fill.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyváradi – Püspök-fürdő – Félix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyváradi . . . . . indul	730	950	—	—	435	—	858
Vásártér	722	946	*1133	235	427	648	850
V.-Velence	740	1000	1149	301	445	705	915
Rontó †	754	1014	1203	314	459	718	929
Püspök-fürdő	805	1025	1209	321	565	726	939
Félix-fürdő . . . . . ér.	817	1037	1220	332	521	737	951

Félix-fürdő – Püspök-fürdő – Nagyváradi.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félix-fürdő . . . . . indul	820	1042	*1221	335	524	741	953
Püspök-fürdő	838	1100	1232	347	541	753	—
Rontó †	842	1104	1236	351	545	758	1000
V.-Velence	855	1117	1249	406	600	811	1013
Vásártér	905	1131	104	421	608	826	1029
Nagyváradi . . . . . ér.	911	1127	—	—	615	—	1023

A *-gal jelölt csak vásár- és ünnepnap közlekedik

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, miszerint általánosan előnyösen ismert

saját hazai gyártmányu pénz-szekrényeink

elárusítását Nagyváradi város és Biharmegye területén

Andrényi Károly és fiai

vaskereskedő cégre

— Nagyváradi —

ruháztuk át, akiket b. megrendeléseikkel megszerencsésíteni kegyeskedjenek.

Teljes tisztelettel

Hesky Testvérek

csász. és kir. szabadalmazott magyar tűz- és betörésmentes-, villamos-, vészjelző- és páncél-, pénz- és okmány-szekrény-gyár.

Huzás visszavonhatatlanul

1901. Junius 25^{-én.}

Főnyeremény

30.000 korona értékű

Concordia sorsjegyek

à 1 korona.

ajánlja:

KISS DÁVID főelárusító

Nagyváradi.